

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Факультет іноземних мов

Кафедра німецької філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ

Освітня програма «Німецька мова і література»

Спеціальність 035 Філологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності, результати навчання
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Практика перекладу
Викладач (-і)	Ткачівська М.Р..
Контактний телефон викладача	+38(0342)59-61-41
E-mail викладача	maria.tkachivska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очна форма навчання
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС (90 год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	2 год. на тиждень, середа (ауд.202)
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Практика перекладу» викладається на другому та третьому році навчання на першому рівні вищої освіти (бакалаврський) за спеціальністю 035.043 Германські мови та література (переклад включно), перша – німецька. Основними організаційними формами навчання є практичні заняття та самостійна робота. Курс покликаний ознайомити студентів з процесом письмового перекладу, поглибити розуміння студентами основних проблем дисципліни, навчитися розрізняти на основі автентичних текстів стилістичні реєстри (архаїчний, урочистий, офіційний, розмовний, неофіційний, інтимний) та способи їх відтворення у перекладі, перевірити рівень опанування студентами теоретичного матеріалу, сформувати навички спостереження за мовним матеріалом, навчити робити самостійні висновки, сприяти вмінню студентів розпізнавати та пояснювати основні мовні явища на практичному матеріалі, допомогти оволодіти прийомами забезпечення якості перекладу, такими як вичитування, критичне оцінювання, редагування, зворотний переклад. Сформувати у студентів навички опанування лінгвоетнокультурними засобами усної та письмово-мовленнєвої комунікативної компетенції та її адекватного двостороннього перекладу.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою курсу є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, а саме діяльності, пов'язаній з аналізом, творенням (перекладом) і оцінюванням письмових та усних текстів різних жанрів та стилів; • формування у студентів загальні компетенції володіння іноземною та рідною мовою на професійному рівні; • розвивати у студентів здатність до пошуку та обробки інформації з різних джерел; • ознайомити студентів з основними моделями та закономірностями процесу перекладу; • забезпечити глибоке засвоєння видів і типів перекладу та їх використання для правильного (адекватного) відтворення значень комунікативних одиниць мовою перекладу (МП); • навчити студентів розрізняти жанрово-стилістичні особливості різних типів тексту; • навчити студентів розрізняти та долати труднощі та проблеми перекладу; • розглянути специфіку перекладу окремих розрядів лексики та сполучуваності слів у процесі перекладу; • ознайомити студентів з функціональною теорією перекладу «Skopos-Theorie» та навчити розпізнавати, а відтак і брати за основу перекладу функції цільового тексту; • розглянути важливість дотримання міжкультурних, міжособистісних, професійно-етичних та соціально-етичних норм спілкування у країнах, на/з мови яких здійснюється переклад; • показати багатство засобів вираження української мови; • навчити студентів адекватно перекладати поняття, пов'язані зі світовими соціокультурними реаліями; • навчити студентів дотримуватись основних вимог щодо оформлення та 	

стильового наповнення текстів різних жанрів;

- формувати вміння підбирати правильні відповідники до лексичних одиниць та термінів залежно від фахових ознак тексту;

У процесі здійснення перекладу важливо попередити помилки, що виникають через схожі, хоча насправді відмінні явища в межах кожного аспекту іноземної та рідної мов. Отже, вивчення курсу “Практика перекладу” покликане запобігти інтерференції української мови на іноземному та навпаки.

Завдання дисципліни:

- сформувані навички підходу до перекладу різножанрових текстів;
- вміти зробити реферативний, анотаційний, підрядковий і літературний переклад текстів посильних труднощів.
- перекладати самостійно тексти різних жанрів та з різною комунікативною спрямованістю з іноземної мови українською;
- здійснити аналіз вихідного та перекладеного тексту;

4. Результати навчання (компетентності)

4.1 Загальні компетентності

- Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями з іноземної мови, мовознавства, літературознавства, перекладу.
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння закономірностей розвитку предметної області.
- Здатність спілкуватися державною німецькою мовою як усно, так і письмово.
- Здатність бути критичним і самокритичним і відповідальним за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних контекстах.
- Здатність працювати в команді та автономно.
- Здатність спілкуватися з професійних питань німецькою мовою. Здатність до організації та керівництва професійним розвитком осіб та груп.

4.2 Фахові компетентності

- Здатність вільно і гнучко, ефективно використовувати німецьку мову в усній та письмовій формі у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.
- Здатність до організації ділової комунікації. Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.
- Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та німецькою мовою.
- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології та перекладу зокрема в процесі професійної діяльності або навчання.
- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- Здатність здійснювати міжмовну і міжкультурну усну та письмову комунікацію, обмін інформацією в різних галузях шляхом перекладу різноманітних за змістом та жанром текстів іноземною (іноземними) та українською мовами.
- Здатність перекладати художню, наукову, суспільно-політичну, економічну та іншу спеціалізовану літературу.
- Уміння здійснювати лінгвістичний та літературознавчий аналіз текстів різних стилів

і жанрів;

- Здатність ефективно використовувати набуті лінгвістичні знання в практиці іншомовного та міжособистісного спілкування, правильно добирати потрібні стратегії мовного спілкування у мовленнєвих ситуаціях та актах, коректно й логічно формулювати свої думки відповідно до комунікативних інтенцій та умотивувати належним чином їхній семантико-прагматичний зміст.
- Здатність використовувати у практичній діяльності знання принципів професійної діяльності перекладача.
- Здатність застосувати набуті лінгвокультурологічні знання в удосконаленні практики іншомовного спілкування, перекладу та в адаптації теорії перекладу до особливостей цільової аудиторії.
- Здатність здійснювати лінгвістичний та спеціальний філологічний аналіз текстів різних жанрів та стилів.
- Здатність використовувати культурологічні та країнознавчі знання у процесі співробітництва з іноземними партнерами.

4.3 Результати навчання

- Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефхівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.
- Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.
- Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
- Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.
- Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.
- Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію німецької мови і літератури і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.
- Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.
- Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.
- Використовувати німецьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.
- Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.
- Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.
- Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття

Загальна кількість годин

лекції					
семінарські заняття / практичні / лабораторні		30			
самостійна робота		60			
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
V	035Філологія 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно) Філолог. Вчитель німецької мови і літератури, другої іноземної мови.	III	вибірковий		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Різниця між перекладацькою транскрипцією та транслітерацією. Переклад власних назв, посад, титулів, звань, газетно-журнальних заголовків.	Практичне заняття	1,3,4,9,15	2	4	протягом семестру згідно з розкладом занять
Вправи на переклад географічних назв, реалій та термінів з врахуванням жанрових кліше того чи іншого тексту.	Практичне заняття	7,9	2	4	протягом семестру згідно з розкладом занять
Прийоми калькування та лексико-семантичної модифікації. Прийоми функціональної заміни, опису та коментаря на прикладі тексту „Advent, Advent, die Mutter rennt“.	Практичне заняття	4,5,8,9,12	2	4	протягом семестру згідно з розкладом занять
Особливості перекладу інтернаціональних фразеологізмів, історичних фраз, крилатих виразів та рекламних слоганів. Вправи.	Практичне заняття	4,5,8,9	2	4	протягом семестру згідно з розкладом занять
Тренувальні вправи,	Практичне	3,4,7,9	2	4	протягом

спрямовані на особливості перекладу іменників, займенників, прийменників та числівників.	заняття				семестру згідно з розкладом занять
Особливості перекладу дієслова. Пасивні конструкції. Дійсний, наказовий, умовний спосіб: вживання та переклад форм.	Практичне заняття	4,5,8,9,12	4	4	протягом семестру згідно з розкладом занять
Переклад інфінітивів, інфінітивних конструкцій та модальних дієслів. Вправи.	Практичне заняття	3,4,8,9	2	4	протягом семестру згідно з розкладом занять
Артикль: особливості вживання та переклад. Вправи.	Практичне заняття	4,9	2	4	протягом семестру згідно з розкладом занять
Аналіз типів речень/висловлювань.	Практичне заняття	4,9	2	4	протягом семестру згідно з розкладом занять
Особливості перекладу різноманітних підрядних речень.	Практичне заняття	9,13	4	4	протягом семестру згідно з розкладом занять
Тренувальні вправи, спрямовані на застосування прийомів перетворення метафор (еквівалентні відповідності, варіативні відповідності, трансформація, калька) з урахуванням контексту.	Практичне заняття	4,9,16	2	4	протягом семестру згідно з розкладом занять
Переклад метафор рекламного тексту.	Практичне заняття	9,16	2	4	протягом семестру згідно з розкладом занять
Стилістичні аспекти перекладу метонімії, способи її відтворення з урахуванням особливостей	Практичне заняття	4,16	4	4	протягом семестру згідно з розкладом занять

національного менталітету носіїв укр. мови.					
Передача іронічних контекстів, обігравання цитат, передача компонентів, невідомих цільовій культурі. Робота над перекладом тексту „Mädchen, wir müssen raus aus Deutschland“.	Практичне заняття	3,4,8,9	2	4	протягом семестру згідно з розкладом занять

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Допуск до заліку становить максимум 50 балів, бал за складання заліку (підсумковий контроль) становить максимум 50 балів.
Вимоги до письмової роботи	Передбачено одну письмову підсумкову роботу (максимум 10 балів) та дві поточних (максимум по 5 балів кожна).
Практичні заняття	Оцінюється відвідуваність усіх занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 30 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 1.
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні допуску до заліку (максимум 50 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час контактних (аудиторних) годин, при виконанні завдань для самостійної роботи, а також бали письмових робіт.

7. Політика курсу

Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється студентові за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, письмових робіт, самостійну роботу (модуль 1) та бали, отримані під час заліку (модуль 2). Допуск до заліку передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів). При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях, активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань; списування, а також результати відпрацювання з поважної причини пропущених занять. Студент, який не набрав 25 балів, до заліку за відомістю №1 не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск на складання заліку за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань).

8. Рекомендована література

- ІВАНИЦЬКА М. Л. Київський національний університет імені Тараса Шевченка/М.Л.Іваницька. **МОВНА ОСОБИСТІТЬ ПЕРЕКЛАДАЧА ЯК ЧИННИК**

- ВПЛИВУ НА ПРОДУКТ ПЕРЕКЛАДУ (на матеріалі роману Б. Леберта “Крейзі”), – Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики. – Вип. 21. – 2012.
2. Кияк Т. Р. Теорія і практика перекладу (німецька мова). Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Кияк Т. Р., Науменко А. М., Огуй О. Д. — Вінниця: Нова книга, 2006. — 592 с.
 3. Кіщенко Ю. В. Вступ до перекладу (завдання для самостійної роботи до модульної атестації): навч.-метод. посібник для студентів I курсу спеціальності «Переклад». – Херсон: Вид-во ХДУ, 2007. – 48 с.
 4. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу / Коптілов В. В. — К.: Юніверс, 2003. — 280 с.
 5. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства. Підручник / Корунець І. В. — Вінниця: Нова книга, 2008. — 512 с.
 6. Кучер З.І. Практика перекладу: навч. Посібник для студ. вищ. навч. заклад./Кучер З.І., Орлова М.О., Редчиць Т.В. – Вінниця: Нова Книга, 2013. – 504 с.
 7. Основи перекладознавства: Навчальний посібник / За редакцією А. Є. Нямцу — Чернівці: Рута, 2008. — 312с.
 8. Содомора А. Широкі обрії перекладознавства [Електронний ресурс] / Содомора А. // Роксолана Зорівчак: Біобібліогр. покажч./ Уклад.: Г. Домбровська, З. Домбровська, У. Романюк; Наук. ред. О. Чередниченко; Автори передмов: О. Чередниченко, А. Содомора; Редкол.: Б. Якимович (голова), В. Сулим, А. Содомора та ін. — Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2004. — С. 7—10. — Режим доступу: http://library.lnu.edu.ua/bibl/images/Vudanna_WEB_pdf/3Ukrajinska_biobibliografija/17_Zorivchak.pdf

Викладач Ткачівська М.Р.